

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Кримінально-правова охорона прав людини
у практиці Європейського суду з прав людини»

Ступінь вищої освіти – (магістр)

Рік навчання: _, Семестр: _

Кількість кредитів/годин: 5/150

Мова викладання: українська

Підсумковий контроль: диференційований залік

Форма проведення занять: лекції, семінарські заняття

Назва курсу	Кримінально-правова охорона прав людини у практиці Європейського суду з прав людини
Електронна версія курсу	https://moodle.dpu.edu.ua/course/view.php?id=984

Коротка анотація до курсу:

Метою вивчення навчальної дисципліни є вироблення вмінь і навичок щодо тлумачення й застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини у практичній діяльності, а також формування у здобувачів відповідних компетентностей, необхідних для розуміння природи правового регулювання суспільних відносин.

Основними завданнями вивчення дисципліни є здійснення аналізу засад кримінального провадження в контексті прецедентної практики Європейського суду з прав людини; з'ясування особливостей механізму захисту прав людини відповідно до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод; вивчення правових підстав застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні.

1. Схема дисципліни

№ з/п	Тема
Тема 1	Загальні положення Конвенції з прав людини та основоположних свобод, особливості їх застосування в кримінальному провадженні
Тема 2	Практика Європейського суду з прав людини щодо заборони катувань (ст. 3 Конвенції)
Тема 3	Практика Європейського суду з прав людини щодо забезпечення права на свободу та особисту недоторканість (ст. 5 Конвенції)
Тема 4	Практика Європейського суду з прав людини щодо забезпечення права на справедливий судовий розгляд у кримінальному провадженні
Тема 5	Практика Європейського суду з прав людини щодо забезпечення права на захист у кримінальному провадженні
Тема 6	Практика Європейського суду з прав людини щодо забезпечення права на приватність у кримінальному провадженні
Тема 7	Практика Європейського суду з прав людини щодо реалізації прав адвоката у кримінальному провадженні

2. Формат курсу:

Очний/Змішаний.

3. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

Здатність до виконання посадових обов'язків із забезпечення законності і правопорядку, безпеки особистості, суспільства та держави.

4. Результати навчання:

Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

Мати навички тлумачення та правозастосування норм, що регулюють питання організаційно-правового забезпечення суддівської та прокурорсько-слідчої діяльності

Демонструвати навички з вирішення проблем реалізації функцій правосуддя, прокурорського нагляду та правозахисної діяльності.

Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

Демонструвати навички з вирішення проблем реалізації функцій правосуддя, прокурорського нагляду та правозахисної діяльності.

Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	26	6
Семінарські заняття	24	4
Самостійна робота	97	138

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – доступ до мережі Інтернет, комп'ютер, ноутбук (за можливістю).

Неформальна освіта передбачена

6. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 10 бал). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ права за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: дотримання академічної доброчесності відповідно до «Положення про академічну доброчесність в ДПУ»; письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

7. Рекомендована література

Основна:

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04 лист. 1950 р. Верховна Рада України. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-УІ. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України з постатейними матеріалами практики Європейського суду з прав людини / Туркот М.С., Столітній А.В., Баулін О.В., Сапін О.В., Коваленко Л.Б., Шмаленя С.В., Снігар М.І., Нестеренко С.Д., Європіна Л.Ю., Лисенков М.О., Лисенкова К.Є., Черняк О.М.. К.: Норма права, 2021. 1102 с.
4. Посібник із статті 6 Європейської конвенції з прав людини. Право на справедливий суд (кримінально-процесуальний аспект). Оновлено 31 грудня 2019 року. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_UKR.pdf

Допоміжна:

1. Додатковий протокол до Європейської Конвенції про передачу засуджених осіб (ETS № 167): Протокол Ради Європи від 18 груд. 1997 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_335.
2. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах: Протокол; Рада Європи від 08 лист. 2001 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_518.
3. Додатковий протокол до Конвенції про кіберзлочинність, який стосується криміналізації дій расистського та ксенофобного характеру, вчинених через комп'ютерні системи: Протокол Ради Європи від 28 січ. 2003 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_687.
4. Загальна декларація прав людини. ООН. Декларація від 10 груд. 1948 р. Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
5. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах: Конвенція Ради Європи від 20 квіт. 1959 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_036.
6. Європейська конвенція про міжнародну дійсність кримінальних вироків: Конвенція Ради Європи від 28 трав. 1970 р. (№ ETS-70). Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_341.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04 лист. 1950 р. Верховна Рада України. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
8. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання. ООН. Рада Європи. Конвенція від 10 груд. 1984 р. № 995-085. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
9. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (укр/рос). ООН. Конвенція від 3 верес 1981 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207.
10. Конституція України: Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
11. Кримінальний кодекс України: прийн. 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
12. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. ООН. Пакт. Міжнародний документ від 16 груд. 1966 р. Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
13. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лют. 2006 р. № 3477-IV. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3477-15>.
14. Про виконавче провадження: Закон України від 02 черв. 2016 р. № 1404-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1404-19>.
15. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 лист. 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5/. Верховна

Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>.

16. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02 лип. 2014 р. № 228. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/228-2014-%D0%BF>.

17. Про затвердження Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному, адміністративному процесах та представництва у кримінальному процесі: наказ Міністерства юстиції України від 21 груд. 2017 р. № 4125/5. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1554-17>.

18. Про ратифікацію Європейської конвенції про видачу правопорушників, 1957 рік, Додаткового протоколу 1975 року та Другого додаткового протоколу 1978 року до Конвенції: Закон України від 16 січ. 1998 р. № 43/98-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/43/98-%D0%B2%D1%80>.

19. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 груд. 1997 р. № 776/97-ВР. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/776/97-%D0%B2%D1%80>.

20. Про утворення Комісії з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини: Постанова Кабінету Міністрів України від 01 квіт. 2020 р. № 258. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/258-2020-%D0%BF>.

21. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Мала проти України» (Заява № 4436/07) від 03 лип. 2014 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_a23.

22. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Суханов та Ільченко проти України» (Заяви № 68385/10 та 71378/10) від 26 черв. 2014 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_a16.

23. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Заїченко проти України (№ 2)» (Заява № 45797/09) від 26 лют. 2015 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_a87.

24. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Котій проти України» (Заява № 28718/09) від 05 берез. 2015 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_a82.

25. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Серіков проти України» (Заява № 42164/09) від 23 лип. 2015 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_a97.

26. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Устименко проти України» (Заява № 32053/13) від 29 жовт. 2015 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_b27.

27. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Будан проти України» (Заява № 38800/12) від 14 січ. 2016 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_b06.

28. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Поміляйко проти України» (Заява № 60426/11) від 11 лют. 2016 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_b28.

29. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Ігор Тарасов проти України» (Заява № 44396/05) від 16 черв. 2016 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_b63.

30. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Марчук проти України» (Заява № 65663/12) від 28 лип. 2016 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_b59.

31. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «ТОВ «ФРІДА» проти України» (Заява № 24003/07) від 08 груд. 2016 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c83.

32. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Кривенький проти України» (Заява № 43768/07) від 16 лют. 2017 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_d48.

33. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Шуст та Сидоренко проти України» (Заяви № 41385/06 та № 56391/11) від 23 берез. 2017 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c14.

34. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Зеленчук і Цицюра проти України» (Заяви № 846/16 та № 1075/16) від 22 трав. 2018 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c79.

35. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Барський проти України» (Заява №

- 62947/16) від 28 верес. 2017 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c08.
36. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Віктор Назаренко проти України» (Заява № 18656/13) від 03 жовт. 2017 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c65.
37. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Безбородов та інші проти України» (Заява № 69816/13) від 12 жовт. 2017 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c06.
38. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Шестопалова проти України» (Заява № 55339/07) від 21 груд. 2017 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c61.
39. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Наконечний та інші проти України» (Заява № 34900/08) від 11 січ. 2018 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c20.
40. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Корнійчук проти України» (Заява № 10042/11) від 30 січ. 2018 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c53.
41. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Красюков та інші проти України» (Заява № 64181/09) від 03 трав. 2018 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c63.
42. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «М.Р. та Д.Р. проти України» (Заява № 63551/13) від 22 трав. 2018 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c87.
43. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Зеленчук і Цицюра проти України» (Заяви № 846/16 та № 1075/16) від 22 трав. 2018 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c79.
44. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Аніфер проти України» (Заява № 48479/13) від 26 лип. 2018 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c88.
45. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Верхогляд та інші проти України» (Заява № 66356/10) від 08 лист. 2018 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_e13.
46. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гармаш проти України» (Заява № 74163/13) від 08 лист. 2018 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_c91.
47. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Віра Довженко проти України» (Заява № 26646/07) від 15 січ. 2019 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_d52.
48. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Григорьев проти України» (Заява № 32569/08) від 07 берез. 2019 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_d60.
49. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Сержантов проти України» (Заява № 57240/14) від 11 лип. 2019 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_e47.
50. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Швець проти України» (Заява № 22208/17) від 23 лип. 2019 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_d96.
51. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Полях та інші проти України» (Заява № 58812/15) від 17 жовт. 2019 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_e71.
52. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Горбатюк проти України» (Заява № 1848/16) від 07 лист. 2019 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_e60.
53. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Свердлик та Сіліверстов проти України» (Заяви № 57088/12 та № 1354/15) від 14 листопада 2019 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_e63.
54. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Мельник проти України» (Заява № 28412/10) від 21 лист. 2019 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_e84.
55. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Сукачов проти України» (Заява № 14057/17) від 30 січ. 2020 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_f12.
56. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Філозофенко проти України» (Заява

№ 72954/11) від 09 січ. 2020 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_e78.

57. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Єльник проти України» (Заява № 10444/13) від 06 лют. 2020 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_e87.

58. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Іванко проти України» (Заява № 46850/13) від 05 берез. 2020 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_e80.

59. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Гончарук та інші проти України» (Заява № 25837/18) від 04 черв. 2020 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_f13.

60. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Іващенко проти України» (Заява № 41303/11) від 10 верес. 2020 р. Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_f33.

61. Гловюк І. В., Стоянов М. М., Завтур В. А. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні: навчально-практичний компендіум. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 420 с.

62. Горпинюк О. П. Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у кримінальних провадженнях в Україні: навч.-метод. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 224 с

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Офіційний веб-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>.
2. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.portal.rada.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://www.mvs.gov.ua>
5. Офіційний веб-портал судової влади в Україні. URL: <http://www.court.gov.ua/vscourt>
6. Офіційний веб-сайт Служби безпеки України. URL: <http://www.sbu.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора України. URL: <http://www.gp.gov.ua>
8. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua>
9. Єдиний реєстр судових рішень в Україні. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>
10. Форум працівників МВС України. URL: <http://www.police.ua>
11. Офіційний веб-сайт Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua/>
12. Офіційний веб-сайт Європейського суду з прав людини. URL: <https://hudoc.echr.coe.int>.

Міжнародні видання

1. Bezukh I. Peculiarities of legal regulation in Ukraine of the institution of preventive measures during pre-trial investigation under martial law. *KELM*. №4 (48) / 2022. URL: <http://kelmczasopisma.com/ua/viewpdf/9037>
2. Chornous Yu., Sylin D., Omelchuk L., Antoiuk A., Pozhar V. Features of the Investigation of Crimes in the Field of It: The Current State and Prospects for Development. *TEST Engineering & Management*. March/April 2020. Vol. 83. P. 6797-6806 URL: <http://testmagzine.biz/index.php/testmagzine/article/view/474>
3. Yuliia Chornous, Nadiia Reznik, Petro Tsymbal, Liubov Omelchuk, Stanislav Bazir. (2020). Technique of Procedural Actions Performance In The Videoconference Format As Part Of Criminal Proceeding: International Practices. *International Journal of Advanced Science and Technology*, Vol. 29 No. 8s (2020) Special Issue 29(8s), 2354-2361. Retrieved from <http://serisc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/14710>
4. Пінто де Альбукерке Пауло. Окрема думка. Шлях до справедливості / Пауло Пінто де Альбукерке, переклад з англійської та французької В. А. Капліної, упорядник, авт. передмови О. В. Капліна. Харків: Право, 2020. 552 с.